

121

Odpi sa

NACZELNE DOWODZTWO W.P.
Oddział II.
Seksja Wojskowo-Dyplomatyczna
/Sztab Generalny/
Ew/7 Nr. 14726/II.

Warszawa, dn. 10. XI. 1919.

Do

Generalnej Adjutantury Naczelnego Wodza
w Warszawie.

Prze syła się do wiadomości w odpisie tłumaczenie pisma Szefa Misji Wojskowej na Syberji / z ramienia gen. Hallera / mjr. Okulicza Nr. 229 z dnia 13. VI. 1919 do Głównodowodzącego Armjami Sprzymierzonymi na Syberji, gen. Janin, w sprawie aresztowanego przez władze chińskie żołnierza W.P. RUDOLFA GWOZDZIA.

w z. Szefa Sztabu
KULINSKI m.p.
Pułkownik

2 załączniki.
Za zgodność:

Bolesław mjr. m.p.

POLSKA MISJA WOJSKOWA
NA SYBERJI

Tłumaczenie.

13 czerwca 1919 r.
Nr. 116
wag. Nr. 299
Omsk, Nacz. Dow.

Mjr. OKULICZ, szef Polskiej Misji
Wojskowej na Syberji.

Do

Głównodowodzącego wszystkimi wojskami na Syberji
Generała Janin.

Posadzony o współudział w grabieży dokonanej na chińskim obywatelu 27 marca br. w mieście Charbinie, strzelec III. Polskiego Pułku Strzelców, Rudolf GWOZDZ został aresztowany tego dnia przez rosyjską milicję, a następnie oddany do rozporządzenia władz chińskich, które osadza go w więzieniu WIAKIKI przy Giruńskim Biu rze Dyplomatycznym, w Charbinie. Fakt aresztowania i oddania władzom chińskim strzelca Rudolfa Gwoździa był utajony przez Dowódcę Polskiego Punktu Zbarnego w Charbinie, trakcie kiedy on stawał się bezpośrednim naczelnikiem Rudolfa Gwoździa.

Komendant Polskiego Punktu Zbarnego w mieście Chabarowsku, powołując się na niezależność sprzymierzonej Rosji polskiej armji, czynił starania u Komendanta Miasta Charbina, jak również u jeneralnego konsula rosyjskiego o zaliczenie znajdującego się w chińskim więzieniu strzelca Rudolfa Gwoździa, przez skierowanie sprawy do kompetencji i rozporządzenia Polskiego Sądu Polowego w mieście Nowo-Nikołajewsku. W odpowiedzi na te starania zarządzający rosyjskim generalnym Konsulatem w Charbinie, POPOW, powołał się w swoim piśmie z dnia 10 maja b. r. za Nr. 741 na rosyjską misję w Pekinie, pozostającą pod przewodnictwem księcia Kudaszowa, która wyjaśniła, że Polacy, należący do poddaństwa nieprzyjacielskiego, do czasu określenia ogólnego prawnego stanowiska Polaków w Chinach, podlegają sądowi chińskiemu, wobec czego starania polskiego Komendanta Punktu Zbarnego w Charbinie o wydanie strzelca Rudolfa Gwoździa kompetencji władz wojskowych polskich były odrzucone.

Jednocześnie zarządzający Rosyjskim Konsulatem Generalnym w Charbinie dodał: " że co się tyczy kwestji, jakim władzom sądowym podlegają rosyjscy Polacy, Misja w Pekinie orzekła, że podlegają oni sądowi rosyjskiemu, chyba że ci Polacy, korzystając z rozporządzeń Rządu w Omsku, zaświadczyli o wyjściu z rosyjskiego poddaństwa. W ostatnim wypadku, jeżeli ci rosyjscy Polacy ze względu na ich zaświadczenie o wyjściu z rosyjskiego poddaństwa, nie uznawali sądu rosyjskiego, podlegaliby oni sądowi chińskiemu na zasadach wyżej wymienionych, ty czący ch się Polaków wrogi ego poddaństwa

FILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

W Charbinie zdarzały się i dawniej wypadki aresztowania polskich żołnierzy, lecz dzięki uprzejmości władz chińskich były łagodzone. Obecnie jednak na dążenie chińskiego rządu do zniesienia prawa exterytorjalności cudziziemców, władze chińskie znowelizowały przepisy od rosyjskich dyplomatycznych przedstawicieli wyjaśnienie wyżej wymienione, znajdują dla siebie wygodnym postępować według jego wskazówek tymczasem w stosunku do Polaków.

Powolne uznanie Państwa Polskiego przez Chiny, jak również nieobecność polskiego przedstawiciela dyplomatycznego w Pekinie, czynią Polaków w Chinach zupełnie bezbronnymi wobec chińskiego sądownictwa, któremu są oni oddani władzą przedstawiciela obcego im państwa.

Wyjaśnienia i czynności rosyjskiego delegata w Pekinie, ks. Kudaszewa, oponują zasadom międzynarodowego prawa, ponieważ polskie Państwo i jego armia uznane są przez aliantów i państwa neutralne, a w szczególności przez Konferencję Pokojową w Wersalu. Z powodu tego Polska w stosunkach między narodowych występuje jako wolne i niepodległe Państwo, wchodzące w skład antyniemieckiej Koalicji.

Z chwilą stworzenia niepodległego Państwa Polskiego, polskie obywatelstwo stało się objektem " prywatnego prawa międzynarodowego ". Przynależność do Polskiej Armii dostatecznie wykazuje jego obywatelstwo, wskutek czego powołanie się rosyjskiej misji w Pekinie na " nieprzyjacielskie " lub " rosyjskie " poddaństwo Polaków, nie odpowiada rzeczywistości, jest nieuzasadnione i zasadniczo różni się z postanowieniami i dekretami omskiego rządu. Poza to te nieuzasadnione motywy, nie mogą być przyjęte dla oddania chińskiej lub rosyjskiej jurysdykcji. Jest to ogólne prawo, pozostające w sile, nawet w Europie. W zastosowaniu do państw Wschodu, w których miały miejsce kapitulacje i exterytorjalność, wyżej wskazane naruszenie praw polskich obywateli polskiej armii i niepodległego państwa polskiego, staje się niebezpiecznym precedensem dla wszystkich Europejczyków w Chinach.

W ostatnim czasie stało się wiadomem, że japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych rozkazało swemu konsulowi generalnemu w Charbinie, aby nie wizował żadnych polskich legitymacji, aż do czasu przybycia miejscowego przedstawiciela Państwa Polskiego, ponieważ jednak wiza japońska jest niezbędna dla wyjazdu z Rosji do Mandżurji, Polacy w Chinach są pozbawieni praw, przysługujących wszystkim cywilizowanym narodom i oddani są chińskiej lub rosyjskiej jurysdykcji, na zasadach ustanowionych dla poddanych wrogim państwom.

Zważywszy na powyższe, niniejszym proszę Pana Generała o zaprotestowanie u rządu rosyjskiego z przyczyny bezprawnego postępowania rosyjskiej Misji w Pekinie, która sprzeciwiając się międzynarodowym postanowieniom i dekretem rządu rosyjskiego, podporządkowała chińskiej lub rosyjskiej jurysdykcji wszystkich Polaków, w pasie kolei żelaznej wschodnio-chińskiej i w Chinach.

Oprócz tego proszę: 1/ zażądać telegraficznie natychmiastowego wydania polskim władzom wojskowym, osadzonego w więzieniu chińskim, przy Gieryńskim Biurze Dyplomatycznym, strzelca 3.p. strzelców polskich, Rudolfa Gwoźdźcia,

2/ Wyjaśnić nieprawidłowość i bezprawie wyżej wymienionego rozporządzenia Rosyjskiej Misji w Pekinie o rosyjsko-chińskiej jurysdykcji dla Polaków.

3/ Wystarać się dla Polaków o opiekę francuzkich władz konsularnych w pasie kolei żelaznych chińsko-wschodnich, do czasu ustanowienia wzajemnych dyplomatycznych stosunków Polski i Chin.

Załączniki: Kopja listu Komendanta Punktu Zbornego Polskich Wojsk w Charbinie Nr. 307, - do l. Rosyjskiego Konsula w Charbinie Nr. 305 - do Komendanta m. Charbin. Kopja listu Zarządzającego Rosyjskim Gener. Konsulatem w Charbinie Nr. 741.

Oryginał podpisał: Szef Polskiej Misji Wojskowej mjr. OKULICZ Nr. 151 20 czerwca 1919. Za zgodność: Ofic. Sztab. dla zleceń:

Za zgodność odpisu:

kpt. Jastrzębiec-Kozłowski

Odpis z odpisu.

13 kwietnia 1919 r.
Nr. 307.

TŁÓMACZENIE.

Do

1. Rosyjskiego Konsula

w Charbinie.

Powołując się na osobiste pertraktacje z Panem 14 bm. w sprawie podejrzanego o współudział w ograbieniu Chińczyka, żołnierza Polskiej Armji, Rudolfa Gwoźdźcia, nazywającego się Władysławem Gruc, mam zaszczyt prosić Pana o przesłanie mi posiadającego zeznania oraz pozostawienie go w domu aresztanckim do mojej dyspozycji.

Do wiadomości Pana komunikuję, że Wojska Polskie uzyskały prawa wojsk obcych i sprzymierzonych z Rosją. Tym sposobem wszystkie sprawy, dotyczące wykroczeń członków armji polskiej, podlegają usunięciu z kompetencji miejscowych sądów, na co należy w przyszłości zwracać uwagę, ponieważ dany wypadek mówi sam za siebie o tem, że wiadomość o podwładnym mi, doszła mnie dopiero 13 kwietnia, podczas gdy wykroczenie było dokonane 27. marca:

Kopja poświadczona: Komendant Punktu Zbornego: Kpt. Zakrzewski.
Za zgodność: Oficer Sztabowy do szczególnych poruczeń przy
Polskiej Misji Wojskowej na Syberji:
Kpt. Jastrzębiec-Kozłowski.

Nr. 117.13.VI.19.Omsk.Nacz.Dow.wag.Nr. 299.

KOMENDANT ZBORNEGO ETAPU
WOJSK POLSKICH
Okręg Charbiński
15.IV.1919.

Tłómaczenie.

Do

Charbin Nr. 305

Pana Komendanta m.Charbina.

Powołując się na list zarządzającego Nowo-Prystańskiego Okręgu Milicji ~~Кіево~~ Miejskiej Nr. 272, załączony przy liście Pana dn. 11 b.m. Nr. 6043, niniejszym mam zaszczyt zawiadomić, że, nazywający się żołnierzem Legjonu Polskiego, Władysław Gruc nie jest tą osobą, którą się mianuje, w rzeczywistości zaś imię i nazwisko jego jest Rudolf Gwoźdź, strzelec 3. Polskiego Pułku Piechoty.

Do powyższego dodać muszę, że dotknęły mnie ogromnie czyny zarządzającego okręgiem, który nie uważał za potrzebne zawiadomić mnie dn. 27 marca o wykroczeniu podwładnego mi żołnierza, którego uważam za dezertera, o czym także zawiadomiłem Sztab Generalny w Nowo-Nikołajewsku, oprócz tego proszę zawiadomić zarządzającego okręgiem, że Rudolf Gwoźdź, jako żołnierz autonomicznej i sprzymierzonej z Rosją armji, nawet w wypadku skonstatowania jego współudziału w grabieży, podlega wydaniu wojenno-polowemu sądowi wojsk polskich w mieście Nowo-Nikołajewsku, w żadnym jednak razie nie może być sądzony przez sąd miejscowy. Zważywszy na powyższe, uprzejmie proszę Pana, jak również i Komendanta Miasta o wyjaśnienie dotyczące tej sprawy dla przysłania takowych Zarządzającemu Okręgiem.

W dalszym ciągu z listu Nr. 272 Zarządzającego Okręgiem widać, że zatrzymany nazwał się żołnierzem Legjonu Polskiego, przyczem dodaje ze swej strony, że oprócz tego był on ubrany w mundur z odznakami polskiej armji, które mu zastępowały dowód osobisty, jeżeli nawet dla skonstatowania identyczności żołnierza potrzebne były dla Zarządzającego niezbędne papiery, to nie wspominając już o tem, że powinien on znać odznaczenia Wojsk Sprzymierzonych i ich ofiary, poniesione na bolszewickich frontach, powinien on być z chwilą aresztowania zwrócić się do Pana, lub bez pośrednio do mnie, nie zaś oddawać sprawę Pierwszemu Rosyjskiemu Konsulowi, o czym doszła mi także wiadomość, z posiadanych informacji u Naczelnika Charbińskiego Domu Aresztanckiego, dopiero 13. kwietnia.

Zważywszy na powyższe, mam zaszczyt uprzejmie prosić Pana o natychmiastowe poczynienie zarządzeń, celem doręczenia mi kopji dokonanego zeznania na aresztowanego Gwoździa, pozostawiającego go w więzieniu, w Domu Aresztanckim, pod moją władzą.

Oryginał podpisał: Komendant Wojsk Polskich w Charbinie
/-/ Kapitan Zakrzewski.

Za zgodność: Oficer Sztabowy do zleceń przy Polskiej Misji Wojsk.
na Syberji: Kpt. Jastrzębiec - Kozłowski.

Nr. 118.
13 czerwca 1919 r.
Omsk, Nacz. Dow. Wag. Nr. 299

ROSYJSKI KONSULAT GENERALNY
w CHARBINIE.
10 maja 1919 r. Nr. 741.

K o p j a .
TLÓMACZENIE.

Do

Pana KOMENDANTA WOJSK POISKICH
w Charbinie.

W uzupełnieniu listu mego z dnia 16.1V.r.b. Nr. 560 mam zaszczyt zawiadomić Pana, że jak widać z otrzymanego wyjaśnienia Misji w Pekinie, Polacy poddani wrogich państw, podlegają władzom sądowym chińskim, do czasu określenia ogólnego położenia jurysdykcyjnego Polaków w Chinach, zgodnie z zamierzeniami Korpusu Dyplomatycznego w Pekinie.

Zważywszy na powyższe, ja nie jestem w stanie zadośćuczynienia Pańskiej prośbie o przeniesienia Polaka Rudolfa Gwoździa - Władysława Gruc, do Pańskiej dyspozycji.

Oprócz tego uważam za swój obowiązek dodać, że w sprawie podporządkowania Polaków organom sądowym, Misja w Pekinie wypowiedziała się w ten sposób, że podlegają oni Sądowi Rosyjskiemu, chyba, że ci Polacy, korzystając z rozporządzeń Rządu w Omsku, zawiadomili o swym wyjściu z poddaństwa rosyjskiego. W ostatnim wypadku, jeżeli ci rosyjscy Polacy nie uznawali rosyjskiego sądownictwa, z powodu oświadczenia o wyjściu z poddaństwa rosyjskiego, podlegaliby oni chińskiej jurysdykcji na zasadach wyżej wymienionych dla Polaków wrogiemu poddaństwa.

Oryginał podpisał:
Zarządzający Konsulatem Generalnym POPOW.

Za zgodność: Oficer Sztabowy do szczególnych poruczeń
przy
Polskiej Misji Wojskowej na Syberji
Kpt. Jastrzębiec-Kozłowski.

Nr. 119. 13 czerwca 1919 r. Omsk, Naczelne Dowództwo.
Wag. Nr. 299

Za zgodność odpisu: